

กิจกรรมพัฒนาคุณภาพ โรงพยาบาลสิชล

หน่วยงาน ทันตกรรม

เรื่อง การพัฒนาการเข้าถึงบริการทันตกรรมในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสิชล

ที่มาของปัญหา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสม่ำเสมอในการแปรงฟันก่อนนอนของผู้ป่วยเบาหวานในคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปี ๒๕๖๔ พบว่าผู้ป่วยโรคเบาหวานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรคในช่องปาก คิดว่าในขณะที่ตนป่วยเป็นโรคเบาหวานไม่มีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดโรคในช่องปาก เช่น เชื้อราในช่องปาก ปวดแสบร้อนในช่องปากมีการรับรสผิดปกติ และ ปากแห้ง / น้ำลายแห้ง เป็นต้น คิดว่าโรคดังกล่าวไม่มีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อตนเอง ดังนั้นควรให้ความรู้และทำความเข้าใจกับผู้ป่วยเมื่อมารับบริการใหม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องในการรับบริการทันตกรรม การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด การลดภาวะแทรกซ้อนและปัญหาสุขภาพของปากในผู้ป่วยเบาหวาน และจากการตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบาหวานในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนผู้ป่วยเบาหวานได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและได้รับทันตสุขศึกษาจำนวน ๒,๔๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๒๑ และได้รับการรักษาโรคในช่องปากจำนวน ๒,๓๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๗ จากกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ๔,๑๔๘ คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจากการขาดความรู้ในเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรคในช่องปากทำให้ผู้ป่วยเบาหวานไม่เข้ารับบริการตรวจคัดกรองและเข้ารับบริการทันตกรรม ทั้งที่เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภาวะแทรกซ้อนในช่องปากได้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

การวิเคราะห์ปัญหา

- ๑. บุคลากร**
 - ๑.๑ การสื่อสารเพื่อแจ้งผลการตรวจคัดกรองจากการบอกกล่าวอาจไม่ละเอียดทำให้ผู้ป่วยไม่เข้าใจว่าตนเองมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภาวะแทรกซ้อนในช่องปากในระดับใด
- ๒. ระบบ**
 - ๒.๑ ในคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลสิชลช่วงต้นปีงบประมาณมีจำนวนผู้ป่วยเบาหวานที่มาตรวจคัดกรองจำนวนมาก ทำให้บุคลากรต้องเร่งรีบในการช่องปากให้ผู้ป่วยเบาหวาน
 - ๒.๒ ระบบการให้บริการทันตกรรมแก่ผู้ป่วยนอก จะเป็นช่วงเวลา ๐๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. วันจันทร์-พฤหัสบดี ทำให้ผู้ป่วยที่อยู่ในช่วงวัยทำงานหรือผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยผู้ดูแลที่อยู่ในช่วงวัยทำงานจะไม่สะดวกมาในเวลาดังกล่าวเพราะต้องทำงาน
- ๓. ผู้รับบริการ**
 - ๓.๑ ผู้ป่วยเบาหวานขาดความรู้ในเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรคในช่องปาก
 - ๓.๒ ผู้ป่วยเบาหวานไม่สะดวกมารับบริการทันตกรรมในช่วงเวลา ๐๘.๓๐-๑๒.๐๐ น. วันจันทร์-พฤหัสบดี
 - ๓.๓ ผู้ป่วยเบาหวานกลัวการรับบริการทันตกรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบบริการส่งเสริมทันตสุขภาพกลุ่มผู้ป่วยเบาหวาน

ขั้นตอนการแก้ปัญหา

- ๑.บุคลากร**
- ๑.๑ ประชุมภายในองค์กรเพื่อปรับมาตรฐานและสร้างความรู้ที่ถูกต้องเพื่อถ่ายทอดแก่กลุ่มเป้าหมาย
- ๑.๒ มีการจัดทำบัตรชี้แจงความเสี่ยงสุขภาพช่องปากให้แก่ผู้ป่วยเบาหวาน ๓ ระดับ สีแดง : สภาวะช่องปากรุนแรงมาก สีเหลือง : สภาวะช่องปากรุนแรงปานกลาง สีเขียว : สภาวะช่องปากรุนแรงต่ำ/ปกติแนบให้ผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการตรวจคัดกรองเบาหวานที่คลินิกพิเศษ โรงพยาบาลสิชลเพื่อให้ผู้ป่วยเบาหวานหรือผู้ดูแลผู้ป่วยเบาหวานได้รับทราบถึงความเสี่ยงต่อการเกิดโรคและภาวะแทรกซ้อนต่างๆในช่องปากของตนเอง พร้อมทั้งมีการบันทึกข้อมูลสุขภาพช่องปากให้แก่ผู้ป่วยเบาหวานในสมุดเบาหวาน พร้อมทั้งมีการติดสติ๊กเกอร์สีตามความรุนแรง๓ ระดับ สีแดง : สภาวะช่องปากรุนแรงมาก สีเหลือง : สภาวะช่องปากรุนแรงปานกลาง สีเขียว : สภาวะช่องปากรุนแรงต่ำ/ปกติ ติดไว้หน้าสมุดเบาหวานและลงปีงบประมาณเพื่อลดภาระพยาบาลในการคัดแยกผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจฟันแล้วและผู้ป่วยที่ยังไม่ได้รับการตรวจฟัน พร้อมทั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ป่วยเบาหวานตระหนักเกี่ยวกับการดูแล รักษา สุขภาพช่องปากของตนเอง
- ๑.๓ มีการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้การดูแลสุขภาพช่องปาก ฝึกทักษะการทำความสะอาดสุขภาพช่องปากและประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟันจากการย้อมสีฟันให้แก่ผู้มารับบริการทันตกรรมในช่วงบ่ายวันจันทร์ก่อนเข้ารับบริการ พร้อมทั้งมีการจัดทำใบประวัติการรักษาผู้ป่วยเบาหวานเฉพาะบุคคลเพื่อติดตามผู้ป่วยและติดตามประเมินประสิทธิภาพการแปรงฟันจากการย้อมสีฟันในทุกครั้งที่ผู้ป่วยมารับบริการทันตกรรม
- ๒.ระบบ**
- ๒.๑ มีการเปิดช่องทางรับบริการทันตกรรมสำหรับผู้ป่วยเบาหวานในช่วงบ่ายวันจันทร์ทุกสัปดาห์
- ๓.ผู้รับบริการ**
- ๓.๑ มีการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพช่องปากที่ส่งผลต่อผู้ป่วยเบาหวาน
- ๓.๒ มีการฝึกปฏิบัติการดูแลสุขภาพช่องปากรายบุคคล โดยการสาธิตการแปรงฟันที่ถูกต้องวิธีใช้ไหมขัดฟัน รวมถึงการย้อมสีฟันเพื่อทดสอบประสิทธิภาพการแปรงฟัน
- ๓.๓ ให้บริการแก่ผู้ป่วยเบาหวานที่มีความจำเป็นต้องได้รับการรักษา และนัดต่อเนื่องจนสิ้นสุดการรักษา

ตัวชี้วัด/เครื่องชี้วัด

การเข้ารับบริการทันตกรรมของผู้ป่วยเบาหวาน

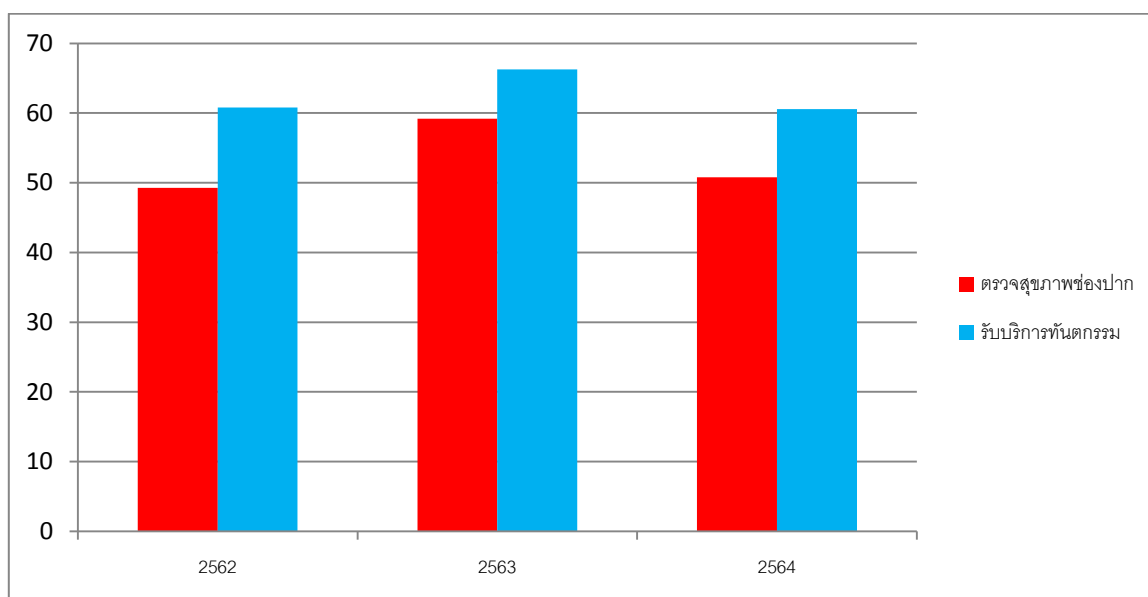
เป้าหมาย

การเข้ารับบริการทันตกรรมของผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้น

ผลลัพธ์ของการดำเนินงาน

เมื่อเปรียบเทียบจากตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของกลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลสิชลตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๓ พบว่ามีผู้ป่วยเบาหวานได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากและให้ทันตสุขศึกษาคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒๘, ๕๙.๒๑, ๕๐.๗๘และได้รับการทันตกรรม ๖๐.๘๑, ๖๖.๒๗, ๖๐.๕๗ ตามลำดับโดยในปี๒๕๖๓ ทั้งปีงบประมาณมีแนวโน้มสูงขึ้น และพบว่าผู้ป่วยเบาหวานมีการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของการเกิดโรคในช่องปากเพิ่มมากขึ้น โดยวัดจากการสอบถามผู้ป่วยในวันที่มารับบริการทันตกรรมและในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการมีความพึงพอใจในการเข้ารับบริการทั้งกิจกรรมอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะการย้อมสีฟันและการให้บริการทันตกรรมโดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจในผู้ป่วยเบาหวานที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการเข้าถึงบริการทันตกรรมในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานโรงพยาบาลสิชล โดยการปรับสีแจ้งความเสี่ยงสุขภาพช่องปากให้แก่ผู้ป่วยเบาหวานและการเพิ่มช่องทางการให้บริการทันตกรรมทำให้ผู้ป่วยเบาหวานได้เข้าถึงการรับบริการทันตกรรมของผู้ป่วยเบาหวานเพิ่มขึ้น

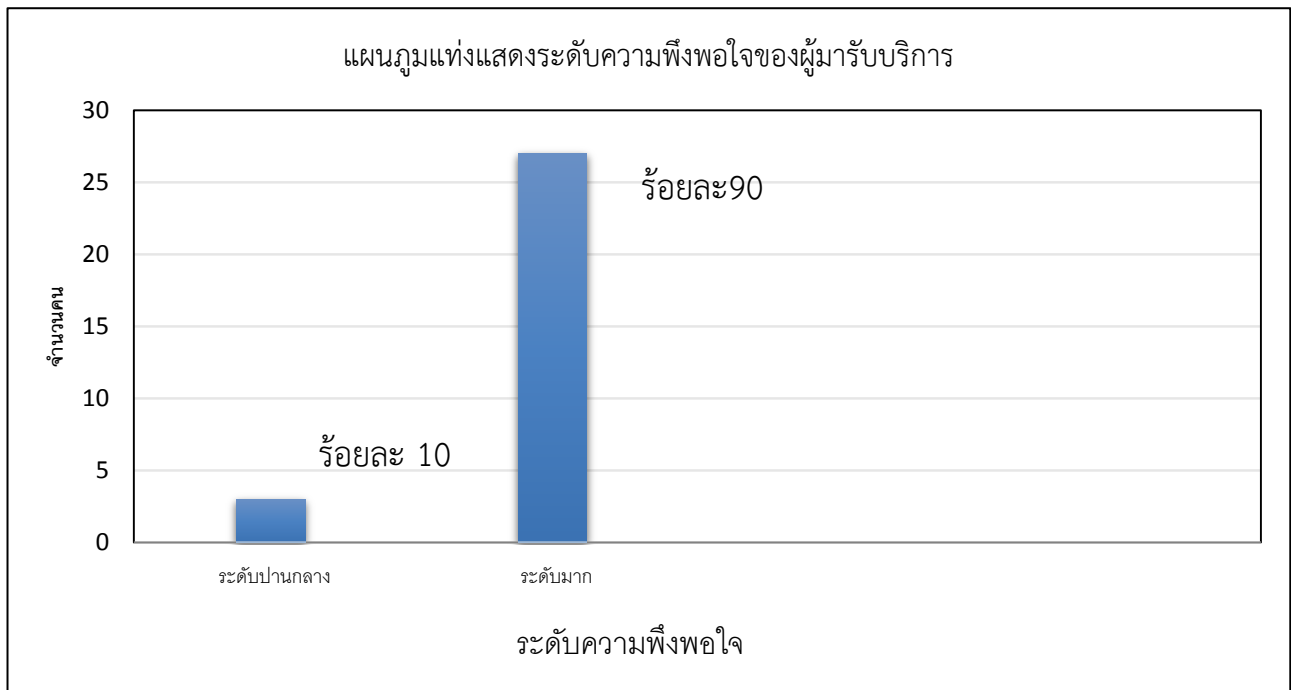
อุบัติการณ์

ตารางแสดงข้อมูลการเข้าถึงบริการทันตกรรมกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานตั้งแต่ปี๒๕๖๐-๒๕๖๒ (ข้อมูลการตรวจสุขภาพช่องปากและการรับบริการทันตกรรมจาก HDC Report นครศรีธรรมราช ประมวลผลวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓)

บริการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
๑. การเรียนรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการดูแลสุขภาพ	๔.๓๐	มาก
๒. การได้ฝึกทักษะหรือฝึกปฏิบัติวิธีการดูแลสุขภาพ	๔.๓๐	มาก
๓. ความน่าสนใจของกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพ	๔.๓๐	มาก
๔. ความรู้และทักษะที่ได้รับสอดคล้องกับความต้องการของท่าน	๔.๒๐	มาก
๕. การมีส่วนร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านสุขภาพกับคนอื่นๆ ในกลุ่มหรือเจ้าหน้าที่ที่จัดกิจกรรม	๔.๕๐	มาก
๖. แรงจูงใจในการดูแลสุขภาพเพิ่มขึ้น ภายหลังจากท่านเข้าร่วมกิจกรรมสุขภาพศึกษา	๔.๔๐	มาก
๗. ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จัดกิจกรรม	๔.๗๐	มาก
๘. ประโยชน์ที่ท่านได้รับ คำนวณกับเวลาที่เสียไปในการร่วมกิจกรรม	๔.๘๐	มาก
รวม	๔.๔๔	มาก

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจกิจกรรมอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะ การเยี่ยมลิฟท์และการให้บริการทันตกรรม แก่ผู้ป่วยเบาหวาน

แผนภูมิแท่งแสดงระดับความพึงพอใจของผู้ป่วยเบาหวานที่มารับบริการ

ปัญหา/อุปสรรค

๑. ผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการนัดให้มารับบริการทันตกรรมลืมวันนัด/ไม่มาตามนัด/ไม่สะดวกในวันที่มารับบริการทันตกรรม

๒. จำนวนผู้ป่วยเบาหวานที่ขอนัดรับบริการทันตกรรมมีจำนวนมากแต่มีการเปิดรับบริการทันตกรรมเฉพาะป่วยวันจันทร์ ทำให้คิดนัดผู้ป่วยเบาหวานล่าช้า และผู้ป่วยเบาหวานลืมนัด

แนวทางที่จะพัฒนาในโอกาสต่อไป

๑. มีการติดตามกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานที่เลื่อนนัดรับบริการทันตกรรมและหาวันนัดให้บริการอีกครั้ง

๒. มีการเพิ่มวันนัดรับบริการในช่วงป่วย

๓. มีการเพิ่มกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในกลุ่มผู้ป่วยเบาหวานทั้งกลุ่มที่มีการนัดมารับบริการและไม่มีการนัดมารับบริการ